

ЗАКОН
О ОМБУДСМЕНУ ЗА ЉУДСКА ПРАВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
(Неслужбени пречишћени текст¹)

I - ПРИРОДА

Члан 1.

1. Овим законом уређују се овлашћења и надлежности Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине и омбудсмена, састав и именовање и оставке, имунитет и неспојивост, поступак истраге, обавеза сарадње са омбудсменом, повјерљива и тајна документа, обавеза дискреције, одговорност органа власти и званичника, препоруке, обавјештавање и комуникација, извјештаји, правила и процедуре, особље и опрема, финансирање Институције.

2. Омбудсмен за људска права Босне и Херцеговине је независна институција успостављена с циљем промовисања добре управе и владавине права, заштите и промоције права и слобода физичких и правних лица, како је гарантовано посебно Уставом Босне и Херцеговине и међународним споразумима који се налазе у додатку тог устава, а која ће у вези с тим надгледати активности институција Босне и Херцеговине, њених ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, у складу с одредбама овог закона.

3. У овом закону термин:

а) "Институција" означава Институцију омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине;

б) "омбудсмен" означава једног од три омбудсмена који чине ову институцију;

ц) "омбудсмени" означава три особе која чине институцију;

д) "органи власти" у Босни и Херцеговини су све институције, органи, установе и све друге институције власти у Босни и Херцеговини (државне, ентитетске, Брчко Дистрикта БиХ, кантоналне и општинске, као и приватне установе које обављају јавне функције).

4. Сједиште Омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине је у Бањалуци. Институција омбудсмена има канцеларије у Мостару, Сарајеву и Брчко Дистрикту БиХ, а може их, по потреби, основати и у другим мјестима у Босни и Херцеговини.

5. Институција омбудсмена организоваће посебне организационе јединице за праћење остваривања права дјете, особа са инвалидитетом и права националних, вјерских и других мањина.

Члан 1а.

Сви изрази у овом закону дати у једном граматичком роду односе се без дискриминације и на мушкарце и на жене.

¹ Неслужбени пречишћени текст садржи: Одлуку о Закону о омбудсмену за људска права за Босну и Херцеговину ("Службени гласник БиХ" број 32/00) – високи представник за Босну и Херцеговину; Закон о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" број 19/02); Закон о измјени Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине (Службени гласник БиХ" број 35/04) – ~~означен подељаним прекривеним словима~~, јер је одредба брисана; Закон о измјенама и допунама Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" број 32/06) – *означен косим словима*, а ~~косим прекривеним словима~~ означене су одредбе које су брисане и Закон о измјенама и допунама Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" број 61/23) – означен подељаним подвученим словима.

II - ОВЛАШТЕЊА И НАДЛЕЖНОСТИ

Члан 2.

1. Институција ће разматрати предмете који се односе на слабо функционисање или повреде људских права и слобода почињене од било којег *органа власти у Босни у Херцеговини*.
2. Институција ће дјеловати по пријему жалбе или *ex officio*.
3. Институција може подузимати опште истраге.
4. Институција може препоручити одговарајуће појединачне и/или опште мјере.
5. Институција неће разматрати предмете који се односе на одлуке, чињенице или догађаје који су се десили прије 15. децембра 1995. године.

Члан 3.

Надлежност Институције садржава ће овлашћења да спроводи истраге у свим жалбама о повреди људских права и слобода наводно почињених од војних власти.

Члан 4.

1. Надлежност Институције садржаће овлашћења да проводи истраге у свим жалбама везано за слабо функционисање судског система или неправилним процесуирањем индивидуалних предмета и да препоручи одговарајуће појединачне или опште мјере.
2. Омбудсмен се неће мијешати у процес одлучивања судова, али може покренути судске поступке или интервенисати у току поступка који се води, кад год установи да је таква активност неопходна при обављању његових дужности. Омбудсмен такође може дати препоруке *органу власти у Босни и Херцеговини* који је страна у поступку или бити консултован од стране у поступку.

Члан 4а.

1. У складу са чланом 17. Факултативног протокола уз Конвенцију против мучења и других окрутних, нељудских или понижавајућих поступања или кажњавања ("Службени гласник БиХ" - Међународни уговори", број 08/08), омбудсмени обављају послове превентивног механизма за спречавање тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих поступања и кажњавања у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: превентивни механизам).

2. Послови превентивног механизма су:

а) посјете и обиласци мјестима у којима се налазе или би се могла налазити лица лишена слободе или лица којима је ограничено кретање у Босни и Херцеговини ради повећања степена њихове заштите од тортуре и других облика сурових, нељудских или понижавајућих поступања или кажњавања;

б) давање препорука надлежним органима власти у Босни и Херцеговини ради побољшања поступања према лицима лишеним слободе и услова у којима се налазе, односно спречавања тортуре и других облика сурових, нељудских или понижавајућих поступања или кажњавања;

ц) давање приједлога и примједба на законе и друге прописе ради заштите и унапређења људских права и слобода лица лишених слободе;

д) сарадња са Поткомитетом Уједињених нација за превенцију тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих поступања и кажњавања, слање информација и одржавање састанака.

3. Лице лишено слободe у смислу овог закона јесте лице којем је према одлуци судског, управног или другог надлежног органа одређено било какво задржавање, затварање или смјештај у јавно или приватно мјесто чувања под надзором, а које то лице не може напустити својевољно.

4. У обављању послова превентивног механизма, омбудсмени имају сљедећа овлашћења:

а) да без претходног најављивања обилазе мјеста дефинисана у члану 4а. став 2. тачка а) овог закона, прегледају просторије у којима се налазе или би се могла налазити лица лишена слободe;

б) да слободно приступају подацима о мјестима дефинисаним у члану 4а. став 2. тачка а) овог закона у којима се налазе лица лишена слободe, подацима о броју лица лишених слободe у органу или установи коју обилазе и подацима о поступању са лицима лишеним слободe;

ц) да без присуства службеног лица разговарају са лицима лишеним слободe и другим лицима која могу дати одговарајуће информације у вези са сумњом да се крше људска права у органу или установи коју обилазе.

5. У обављању послова превентивног механизма за које су неопходна стручна и посебна специјалистичка знања омбудсмени могу укључити и друга независна стручна лица из академске заједнице и одговарајућих области, као и представнике организација цивилног друштва регистрованих за обављање дјелатности из области заштите људских права, у складу са чланом 18. став 2. Опционог протокола, а који се бирају по основу јавног позива.

6. Годишњи извјештај о раду Институције из члана 34. овог закона обавезно садржи посебну главу о функционисању превентивног механизма са препорукама.

7. Институција у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона доноси правилник о обављању послова превентивног механизма којим се уређују критеријуми и услови избора, те начин рада независних стручних лица и организација цивилног друштва из области људских права.

8. Правилник из става 7. овог члана објављује се у "Службеном гласнику БиХ" као и на веб страници Институције.

Члан 5.

1. — Институција ће имати искључиву надлежност у раду на предметима који се:

а) — односе на органе Владе Босне и Херцеговине;

б) — у исто вријеме односе на орган владе једног ентитета и орган Владе Босне и Херцеговине;

ц) — у исто вријеме односе на орган владе оба ентитета.

2. — Институција такође може радити на предметима који се односе на орган владе ентитета, када год сматра да је исход предмета од посебног значаја за ефикасно уживање појединачних права и слобода у Босни и Херцеговини као цјелини.

3. — Уколико, у било којој фази поступка, омбудсмен установи да предмет не спада у његову надлежност, која је горе описана, оне ће прослиједити предмет одговарајућој институцији омбудсмена у ентитету.

Члан 6.

Омбудсмен може прослиједити предмете о наводним повредама људских права највишим судским органима Босне и Херцеговине који су надлежни за питања људских права, у складу с правилима која регулирају улагање жалбе тим органима, кад год

установи да је то неопходно за ефикасно спровођење својих дужности.

Члан 7.

1. Активност Институције неће бити прекинута у вријеме када законодавни орган не засиједа, због тога што је законодавни орган распуштен или је његов мандат истекао.
2. Ванредне ситуације неће прекидати мандат омбудсмена.

III - САСТАВ, ИМЕНОВАЊЕ И ОСТАВКА

Члан 8.

- (1) Институцију омбудсмена чине три лица.
- (2) Омбудсмени сарађују у обављању својих дужности. Активност спровођења истраге и разматрања појединачних жалби или разматрања проблема *ex officio* може обавити појединачно сваки омбудсмен, с тим што подјела задатака међу њима неће зависити од критеријума етничког поријекла подносиоца жалбе. Омбудсмени заједнички дају предлоге, рјешења и доносе извјештај.
- (3) Координацију послова у раду Институције омбудсмена води један омбудсмен у периоду од двије године, који је у том периоду предсједавајући.
- (4) За именовање омбудсмена, Парламентарна скупштина БиХ оснива посебну *ad hoc* комисију, која објављује јавни позив и након спроведене процедуре утврђује листу кандидата који испуњавају услове утврђене овим Законом.
- (5) Листа кандидата доставља се Представничком дому и Дому народа Парламентарне скупштине БиХ на даљњи поступак. Парламентарна скупштина БиХ може од кандидата затражити представљање њиховог концепта рада Институције омбудсмена.
- (6) Парламентарна скупштина БиХ именуваће истовремено три омбудсмена у Институцију омбудсмена, на мандат од шест година. Омбудсмене именују иразрјешавају Представнички дом и Дом народа Парламентарне скупштине БиХ већином гласова, у складу са пословницима о раду сваког дома. Редослијед омбудсмена који координирају рад Институције омбудсмена одређује се по абецедном реду омбудсмена. Пословником о раду ближе се уређује начин остваривања редослиједа координирања и друга питања у вези с примјеном овог принципа.
- (7) Омбудсмени се именују из три конститутивна народа (српског, бошњачког и хрватског), што не искључује могућност именовања и из реда осталих.

Члан 9.

~~1. Омбудсмене ће именовати Представнички дом и Дом народа Парламентарне скупштине Босне и Херцегови не двотрећинском већином сваког дома, а на основу заједничког приједлога Предсједништва Босне и Херцеговине.~~

- (2) Именовање омбудсмена у складу с овим Законом спроводи се у року не дужем од 60 дана од дана достављања предлога *ad hoc* комисије Представничком дому и Дому народа Парламентарне скупштине БиХ, а најдуже у року од три мјесеца од дана када мјесто остане упражњено или када омбудсмен престане да обавља своју дужност из разлога предвиђених овим Законом, осим у случајевима ако је до истека мандата омбудсмена остало мање од шест мјесеци.

Члан 10.

(1) Омбудсмени се именују на период од шест година и могу бити поново изабрани.

(2) Омбудсмен који буде именован након оставке омбудсмена или престанка дужности из разлога утврђених овим Законом, обављаће ту дужност преостали дио мандата и може бити поново изабран.

(3) Плата омбудсмена утврђује се у висини плате судије Уставног суда БиХ.

(4) Плате савјетника, помоћника омбудсмена и плате осталих запослених у Институцији омбудсмена утврђују се у висини плата државних службеника и намјештеника запослених у институцијама БиХ, уз сагласност Министарства финансија и трезора БиХ, у складу са одобреним буџетским средствима.

Члан 11.

За омбудсмена могу бити именовани држављани Босне и Херцеговине, дипломирани правници са положеним правосудним испитом и најмање 10 година радног искуства у правној струци, који су се истакли у тој струци и који имају доказано искуство у области заштите људских права и слобода грађана, те висок морални углед.

Члан 12.

1. Дужност омбудсмена престаће због било којег од доље наведених разлога:

- а) оставке;
- б) истека мандата;
- ц) очигледне немогућности да обавља своје дужности;
- д) пропуста да напусти функцију која је неспојива с мандатом, како је утврђено чланом 17. став 4. овог закона;
- е) осуде, и правоснажног изрицања казне за намјерно учињен преступ описан у члану 16. став 3. овог закона.

2. Упражњено мјесто омбудсмена објавиће предсједавајући Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине у случају смрти, оставке, истека мандата, или коначне казне. У осталим околностима, одлука о упражњеном мјесту биће донесена двотрећинском већином Дома народа и Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, након дискусије и саслушања дотичног лица за омбудсмена.

(3) Када је мјесто омбудсмена упражњено, поступак именовања новог омбудсмена почиње у року од мјесеца дана.

4. Тамо гдје мјесто омбудсмена буде упражњено због истека мандата, омбудсмен чији је мандат истекао наставиће обављати његове дужности на привременом основу све док именовање које је прописано чланом 9. не буде обављено.

(5) Када мјесто омбудсмена остане упражњено из других разлога, а то није истек мандата, омбудсмени који остају на свом положају привремено ће обављати његове дужности све док се не заврши поступак именовања новог омбудсмена.

~~IV - САРАДЊА СА ИНСТИТУЦИЈАМА ОМБУДСМЕНА У ЕНТИТЕТИМА~~

~~Члан 13.~~

~~Институција ће сарађивати и промовирати сарадњу међу институцијама омбудсмена у Босни и Херцеговини и омогућити координацију активности институција омбудсмена у Босни и Херцеговини. С тим у вези Институција ће посебно:~~

- ~~а) успоставити мрежу службеника за везу која ће међусобно размјенјивати информације о активностима институција омбудсмена у Босни и Херцеговини, посебно информације о предметима који се разматрају;~~
- ~~б) организовати редовне састанке институција омбудсмена у Босни и Херцеговини;~~
- ~~ц) организовати семинаре и радионице;~~
- ~~д) заступати институције омбудсмена у Босни и Херцеговини у међународном окружењу на одговарајући начин.~~

~~Члан 14.~~

~~Омбудсмен може, у складу са чланом 6., прослиједити највишим судским органима Босне и Херцеговине надлежним за разматрање питања људских права, сваки предмет који су доставиле Институције у ту сврху од стране институција омбудсмена у ентитетима. Када прослијеђује такве предмете, омбудсмен ће такође водити рачуна да се мишљење институција омбудсмена у ентитетима адекватно презентира надлежном судском органу.~~

IV - ИМУНИТЕТ И НЕСПОЈИВОСТ

Члан 15.

(1) Омбудсмени су независни и самосталани у свом раду. Омбудсмени неће примати никакве наредбе. У оквиру својих уставних и законских овлашћења, ниједан омбудсмен неће добијати упутства од органа власти. Омбудсмени ће дјеловати у оквиру уставних и законских одредаба и међународних правних аката о људским правима и слободама које је прихватила Босна и Херцеговина.

Омбудсмени су дужни да се у свом раду придржавају принципа праведности и моралности.

Члан 16.

1. Омбудсмен неће бити кривично гоњен, неће бити подвргнут истрази, неће бити ухапшен нити ће му бити суђено за мишљења која изрази или за одлуке које донесе у спровођењу својих овлашћења која су у складу с његовим дужностима.
2. У свим другим околностима, омбудсмен не може бити ухапшен или притворен, осим у случају *flagrante delicto* за кривично дјело за које се може изрећи казна затвора преко пет година.
3. Одлука о кривичном гоњењу, притварању или извођењу пред суд омбудсмена оптуженог због кривичног дјела, биће донесена само за кривично дјело за које се може изрећи казна затвора преко пет година и само након што и Представнички дом и Дом народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине донесу одлуку о томе. Само суд на нивоу Босне и Херцеговине биће надлежан да суди омбудсмену.
4. Лица у служби или она коју је именовала Институција неће бити кривично гоњена, неће бити предмет истраге, хапшења, притварања, нити ће им се судити за било какву

радњу, мишљење или одлуку донесену при обављању њихових дужности према упутама омбудсмена. У свим другим околностима, кад год су лица у служби Институције ухапшена, притворена или изведена пред суд, органи тужилаштва ће о томе одмах прописно обавијестити Институцију.

Члан 17.

1. Положај омбудсмена неспојив је са вршењем било какве заступничке функције; са било каквом политичком активношћу или дужношћу или одговорношћу за пропаганду; наставком службе у *органима власти у Босни и Херцеговини*, чланством у политичкој партији или вођством политичке партије, синдиката, удружења, фондације, или вјерске организације или радом у било којој од њих; са обављањем дужности судије; као и са сваком активношћу као занимањем или професијом, у привреди или запошљавању.
2. Омбудсмен који је био службеник ужива гаранцију поновног пријема у пријашњу службу након истека његовог мандата.
3. Омбудсмен ће, у року од 10 дана по именовану, и прије преузимања своје службе, напустити свако мјесто које је потенцијално неспојиво, а уколико пропусти да то уради, сматраће се да је одбио именоване.
4. Када дође до неспојивости након што је омбудсмен преузео функцију, подразумијева се да ће он напустити функцију, у складу са чланом 12., на дан појаве неспојивости.

V - ПОСТУПАК ИСТРАГЕ

Члан 18.

1. Свако физичко или правно лице које тврди да има легитиман интерес може се обратити Институцији без икаквих ограничења. Националност, држављанство, мјесто боравка, пол, малолетност, етничко поријекло, религија, правна неспособност, затвор било које врсте, и, уопште узевши, посебни односи са и овисност о неком органу владе не могу ограничити право улагања жалбе Институцији,
2. Жалба Институцији или њена интервенција неће повући било какве кривичне, дисциплинске или друге санкције за подносиоца жалбе као ни било какву неугодност или дискриминацију за њега.

Члан 19.

1. Свака жалба мора бити потписана и уложена од лица које се жали у документу у којем ће бити наведене основе за њено подношење, на празном папиру. Жалба поднесена на мање формалан начин може се прихватити уколико омбудсмен установи да околности то захтијевају.
2. Сав рад Институција је бесплатан за лица која јој се обрате и не захтјева помоћ савјетника или адвоката.

Члан 20.

1. Преписка упућена омбудсмену или Институцији из мјеста у којима се лица налазе у притвору, у којима су затворени или су лишени слободе не може подлијегати никаквој цензури, нити се смије отварати.
2. Разговори између омбудсмена или лица које је он делегирао не могу никада бити надгледани нити се у њих може мијешати.

Члан 21.

1. Институција ће регистровати и потврдити пријем жалби које су уложене, било да сматра да их је потребно разматрати или не. Када омбудсмен одлучи да не разматра жалбу, урадиће то писмено, наводећи разлоге и упућујући подносиоца те жалбе на најпогоднија средства за предузимање радње, уколико она постоје, остављајући подносиоцу жалбе да искористи она средства која он сматра најпогоднијим.

2. Омбудсмен може одбити да разматра анонимне жалбе за које сматра да су злонамјерне, које су неосноване, у којима нема жалбе, које наносе штету легитимним правима трећег лица или које су институцији предочене изван рока од 12 мјесеци након појаве чињеница, догађаја или одлука на које се жали.

Члан 22.

Против одлука омбудсмена или Институције није могуће уложити жалбу.

Члан 23.

1. Када омбудсмен одлучи да жалба или проблем који разматра *ex officio* пружају довољне основе за истрагу, он ће обавијестити предметни *орган власти у Босни и Херцеговини* о суштини предмета, тако да надлежно лице може доставити писмену изјаву у року на који је омбудсмен указао.

2. Омбудсмен може тражити у било које вријеме било који документ који сматра потребним за истрагу.

Члан 24.

Када, у току истраге, омбудсмен установи да извршење управне одлуке може резултирати непоправљивом штетом за права подносиоца жалбе, он може предложити надлежном *органу власти у Босни и Херцеговини* да обустави извршење оспорене мјере у периоду не дужем од 10 дана. Предметни орган може одбити да испоштује тај приједлог, објаснивши, у писменом акту упућеном Институцији, у року од три дана по пријему приједлога и у сваком случају прије извршења оспорене мјере, разлоге за то, а ако то пропусти, тај приједлог постаје обавезујући за тај орган.

VI - ОБАВЕЗА САРАДЊЕ СА ОМБУДСМЕНОМ

Члан 25.

1. *Органи власти у Босни и Херцеговини* обавезни су да Институцији пруже одговарајућу помоћ у истрази и вршењу контроле.

2. У вријеме истраге омбудсмен има приступ било којем *органу власти у Босни и Херцеговини* у циљу провјере тражених информација, обављања личних разговора и разматрања потребних списа и докумената.

3. Омбудсмену не смије бити одбијен приступ списима или административним документима или другим документима који се тичу активности или дјелатности која је под истрагом, без прејудуцирања одредби члана 28. овог закона.

Члан 26.

1. Када се предмет који се истражује односи на радње лица која су у служби владе и када је она везана за дужности које та лица обављају, Институција ће обавијестити то лице и његовог претпостављеног или орган у којем она ради и може затражити писмену изјаву.
2. Предметни службеник ће у датом року доставити писмени одговор као и све документе и доказе које сматра релевантним. Тај рок може на захтјев бити продужен.
3. Омбудсмен може провјерити вјеродостојност достављених елемената и дати приједлог за саслушање тог службеника како би добио додатне информације. Од службеника који одбију да се одазову овом саслушању омбудсмен може затражити писмено објашњење о разлозима одбијања.
4. Информације или личне евиденције које да неки службеник за вријеме истраге су повјерљиве, без прејудуцирања одредби кривичног закона о објављивању акта, што може бити кривично дјело.

Члан 27.

Надређени службеници или *органи власти у Босни и Херцеговини* који забрањују службеницима који су им подређени или који се налазе у њиховој служби да се одазову захтјеву омбудсмена или саслушању које је он заказао, даће писмену изјаву да су то урадили, наводећи разлоге за то. Овај докуменат биће достављен том службенику и омбудсмену. Омбудсмен ће се тада обратити поменутом вишем службенику за све радње које су неопходне за истрагу.

VII - ПОВЈЕРЉИВИ И ТАЈНИ ДОКУМЕНТИ И ОБАВЕЗА ДИСКРЕЦИЈЕ

Члан 28.

1. Омбудсмен може тражити од *органа власти у Босни и Херцеговини* да му предају документе које сматра потребним за обављање своје функције, укључујући оне који су заведени као повјерљиви или тајни у складу са законом. У таквим случајевима, омбудсмен ће примјенити потребну дискрецију за њих и неће их учинити доступним јавности.
2. Истрага коју води омбудсмен и његово особље, укључујући и процедуралне мјере, проводиће се уз највећу дискрецију, без прејудуцирања разматрања за која омбудсмен установи да треба да буду уврштена у извјештај. Подузеће се посебне мјере заштите за документе који су заведени као повјерљиви или тајни.
3. Када омбудсмен сматра да документ, који су заведени као повјерљиви или тајни и које нису доставили *органи власти у Босни и Херцеговини*, могу бити од пресудног значаја за правилно спровођење истраге, о тој чињеници обавијестиће Предсједништво Босне и Херцеговине.

VIII - ОДГОВОРНОСТ ОРГАНА ВЛАСТИ И ЗВАНИЧНИКА

Члан 29.

Када истрага покаже да је злоупотребу, произвољну процедуру, дискриминацију, грешку, немар или пропуст, који су предмет жалбе, починио службеник у *органу власти*

у *Босни и Херцеговини*, омбудсмен може доставити те налазе предметном службенику. Истог дана, омбудсмен ће прослиједити те документе службениковом надређеном и даће препоруке које буде сматрао потребним.

Члан 30.

Када омбудсмен у обављању својих дужности сазна за понашања или радњу која представља кривично дјело, о томе ће обавијестити надлежне органе тужилаштва.

Члан 31.

1. Уколико непријатељско понашање или став који омета истрагу омбудсмена потичу од *органа власти у Босни и Херцеговини* или њених службеника, то може бити предметом специјалног извјештаја и биће поменуто у одговарајућем дијелу годишњег извјештаја.
2. Када неки службеник из *органа власти у Босни и Херцеговини* угрози истрагу тако што одбије доставити документе које је затражио омбудсмен, или занемари да достави такве документе или ускрати омбудсмену приступ административним списима или документима неопходним за истрагу, омбудсмен ће послати релевантни спис лицу надређеном том службенику или надлежним органима тужилаштва за одговарајући дисциплински или кривични поступак који ће се спровести у складу са законом.
3. Када надлежни органи власти пропусте предузети радњу, омбудсмен може, умјесто тог органа, покренути дисциплински поступак против одговорног службеника или, тамо гдје је то потребно, покренути кривични поступак пред судом.

IX - ПРЕПОРУКЕ

Члан 32.

1. Омбудсмен може дати препоруке *органима власти у Босни и Херцеговини* у циљу усвајања нових мјера. *Органи власти у Босни и Херцеговини* који добију такве препоруке дужни су да писмено одговоре и обавијесте омбудсмена о учинку препорука у року који је омбудсмен одредио.
2. Уколико, једном када су препоруке дате, предметни *орган власти у Босни и Херцеговини* не подузме одговарајуће мјере у року који је омбудсмен одредио, или ако не обавијести омбудсмена о разлозима њиховог непредузимања, омбудсмен може указати министру одговорном за тај орган или највишим *органима власти у Босни и Херцеговини*, на ток предмета и на дате препоруке. Ако омбудсмен након тога не дође до рјешења у предмету у којем је по његовом мишљењу било могуће наћи позитивно рјешење, тај проблем биће уврштен у годишњи или специјални извјештај, помињући имена *органа власти у Босни и Херцеговини* или службеника који су заузели такав став.
3. Ни омбудсмен ни Институција немају надлежност да измијене или укину мјере или налоге владе, али могу дати приједлог за измјену критеријума кориштених при њиховом усвајању.
4. Када, након разматрања предмета, омбудсмен установи да начин на који је закон примијењен води неправичним резултатима, он може упутити надлежном *органу власти у Босни и Херцеговини* препоруке који би довеле до правичног рјешења ситуације предметног појединца. Омбудсмен може надлежном органу дати приједлог мјера чија би примјена вјероватно побољшала ситуацију на коју се жали, укључујући исплату

одштете, и у годишњем или специјалном извјештају Институције дати приједлог за измјене и допуне закона и других прописа када он сматра да је то потребно.

5. Уколико се радње које су предмет жалбе спроводе кроз услуге физичких лица у складу са уговором о концесији јавне службе, омбудсмен може од надлежног управног органа затражити да проведе своја овлаштења контроле и кажњавања.

X - ОБАВЈЕШТЕЊЕ И КОМУНИКАЦИЈА

Члан 33.

1. Омбудсмен ће обавијестити предметно лице о резултатима његових истрага и радњи као и о одговору који му је достављен од *органа власти у Босни и Херцеговини*, ако се одговор, по својој природи, не сматра повјерљивим или тајним.

2. Омбудсмен ће доставити позитивне и негативне налазе истраге властима, службеницима или предметном управном одјелу.

3. Институција може одлучити објавити своје опште препоруке у "Службеном гласнику БиХ".

4. Све остале препоруке омбудсмена или Институције биће доступне јавности, осим у случају када се оне односе на питања која су повјерљива или тајна, или када се у жалби изричито затражи да се име подносиоца као и околности случаја не објаве.

XI - ИЗВЈЕШТАЈИ

Члан 34.

1. Сваке године Институција ће доставити резултате својих активности у извјештају упућеном Предсједништву Босне и Херцеговине, Представничком дому и Дому народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, *Парламенту Федерације Босне и Херцеговине и Народној скупштини Републике Српске*.

2. Тамо гдје јавни значај и хитност случаја захтијевају, Институција може дати специјални извјештај.

3. Годишњи или специјални извјештаји биће објављени.

Члан 35.

1. У свом годишњем извјештају, Институција може навести број и природу примљених жалби, указујући на оне које нису разматране као и разлоге за то, и оне које су биле предмет истраге, и налазе о томе; Институција може такође истаћи оне приједлоге или препоруке које је прихватила Влада.

2. Извјештај неће садржавати личне податке који би омогућили да лице укључено у поступак истраге буде јавно идентификовано, без прејудуцирања одредби члана 31.

3. Извјештај ће такође садржати додатак намијењен Предсједништву Босне и Херцеговине, који ће приказати трошкове буџета Институције у датом периоду.

XII - ПРАВИЛА И ПРОЦЕДУРЕ

Члан 36.

(1) *Институција омбудсмена доноси опште акте којима се, у складу с одредбама овог Закона, утврђују правила и процедуре поступка са предметима и странкама, правилник*

о унутрашњој организацији и систематизацији, правилник о платама, правилник о раду, правилник о дисциплинској одговорности запослених у Институцији омбудсмена и друге акте према потреби.

(2) Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији, Институција омбудсмена је обавезна да донесе у року од мјесеца дана од дана избора.

Члан 36а.

С циљем заштите и промоције људских права и слобода, Институција ће одржавати редовне и тематске консултације са организацијама цивилног друштва, међународним организацијама, те независним стручним лицима као и тијелима академске заједнице.

XIII - ОСОБЉЕ, ОПРЕМА И ФИНАНСИРАЊЕ ИНСТИТУЦИЈЕ ОМБУДСМЕНА

Члан 37.

Избор особља у Институцији омбудсмена спроводи се путем јавног конкурса, у складу са законом, а што се ближе уређује актом о унутрашњем уређењу и систематизацији Институције омбудсмена.

Члан 38.

1. Савјетници Институције биће аутоматски отпуштени када три нова омбудсмена која изаберу Представнички дом и Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, у складу са чланом 9. овог закона, преузму своје функције. Ови савјетници могу бити поново именовани.
2. *Особље* Институције, који су били службеници прије запошљавања у Институцији, уживају гаранције поновног пријема у њихову службу у вријеме њиховог отпуштања из службе Институције.

Члан 39.

1. Сходно одредбама Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13) којима се регулишу поступци припреме средњорочног планирања, припреме и израде документа оквирног буџета и нацрта годишњег буџета, Институција израђује буџетски захтјев који у форми нацрта доставља Министарству финансија и трезора БиХ до 1. августа текуће године за наредну годину.

2. Министарство финансија и трезора БиХ је дужно да припреми мишљење на достављени захтјев Институције до 20. августа текуће године, која свој буџетски захтјев са мишљењем Министарства финансија и трезора БиХ доставља Комисији за финансије и буџет Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине и Заједничкој комисији за људска права Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине.

3. Комисије из става 2. овог члана достављају своја изјашњења према достављеном буџетском захтјеву Институцији и Министарству финансија и трезора БиХ најкасније до 15. септембра текуће године, а Министарство финансија и трезора БиХ је дужно да уврсти буџет Институције у нацрт закона о буџету институција БиХ за наредну годину у складу са препорукама из изјашњења наведених комисија. У случају да препоруке из изјашњења комисија нису истовјетне, релевантно је мишљење

Комисије за финансије и буџет Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине.

4. Савјет министара Босне и Херцеговине и Предсједништво Босне и Херцеговине неће вршити смањење нацрта буџета Институције који је сачинило Министарство финансија и трезора БиХ након изјашњења наведених комисија, осим у случајевима када је смањење буџета узроковано измјенама прописа којима се регулишу права и обавезе у вези са појединим ставкама расхода за све буџетске кориснике.

5. Одобрени буџет мора да обезбиједи функционалну назависност Институције и њено функционисање без додатних условљавања.

XIV- ПРЕЛАЗНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 40.

Ступањем на снагу овог закона, канцеларија омбудсмена за људска права установљена Анексом 6. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини зваће се: "Омбудсмен за људска права Босне и Херцеговине" и обављаће дужности у складу с одредбама овог закона.

Члан 41.

(1) Омбудсмени Босне и Херцеговине и ентитета који тренутно обављају ову дужност имаће статус омбудсмена и замјеника омбудсмена у прелазном периоду.

(2) Статус омбудсмена и замјеника омбудсмена у прелазном периоду трајаће до 31. 12. 2006. године.

(3) У прелазном периоду наведеном у ставу (2) овог члана пренос дужности омбудсмена извршиће се на сљедећи начин:

а) дужност омбудсмена Босне и Херцеговине у прелазном периоду до наведеног рока обављаће омбудсмен из једног од три конститутивна народа, а дужност замјеника досадашњи омбудсмени из друга два конститутивна народа;

б) дужност омбудсмена у Републици Српској у прелазном периоду обављаће већ изабрани омбудсмен Републике Српске из једног од три конститутивна народа, а дужност замјеника омбудсмена досадашњи омбудсмени из друга два конститутивна народа;

ц) дужност омбудсмена у Федерацији Босне и Херцеговине у прелазном периоду обављаће већ изабрани омбудсмен Федерације Босне и Херцеговине из једног од три конститутивна народа, а дужност замјеника омбудсмена досадашњи омбудсмени из друга два конститутивна народа.

(4) Одлуку о критеријумима и редослиједу обављања дужности омбудсмена и замјеника омбудсмена у прелазном периоду донијеће Представнички и Дом народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине и парламенти ентитета у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог Закона.

(5) Представнички дом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине и парламенти ентитета приликом доношења одлуке из претходног става дужни су да воде рачуна да омбудсмени Босне и Херцеговине и ентитета не буду из истог народа.

Члан 42.

(1) До рока утврђеног у члану 17. став (2) овог Закона извршиће се именовање омбудсмена у складу с овим Законом.

(2) Изузетно, именовање првих омбудсмена у складу с овим Законом може се извршити између омбудсмена који обављају ове дужности у прелазном периоду.

Члан 43.

(1) *Особље, средства за рад и опрему ентитетских омбудсмена преузеће Институција омбудсмена, о чему ће до рока из члана 16. став (2) овог Закона донијети посебан акт и утврдити начин преузимања.*

(2) *Институција омбудсмена распоређује особље на одговарајућа радна мјеста, у складу са интерним актима.*

(3) *Омбудсмени БиХ и ентитета ће у прелазном периоду рационализовати број запослених до 30% и теренских канцеларија до 50%, водећи посебно рачуна о томе да се достигнути ниво заштите људских права и слобода овом рационализацијом не угрози.*

(4) *На запослене који не буду распоређени у складу са претходним ставом овог члана примјењују се одредбе одговарајућих закона који прописују право запослених у случају укидања радног мјеста.*

Члан 44.

(1) *Финансирање институција омбудсмена у прелазном периоду вршиће се из буџета институција БиХ и буџета ентитета, све до коначног реструктурисања институција омбудсмена у складу с овим Законом.*

(2) *Омбудсмен Босне и Херцеговине и ентитетски омбудсмени редовно ће сарађивати све до престанка функционисања ентитетских омбудсмена, а сарадња ће укључивати припрему у року од шест мјесеци координираног плана рада, размјену искустава, усклађивање праксе и сачињавање почетног оквира за будуће функционисање Институције омбудсмена.*

(3) *До истека рока утврђеног у члану 17. став (2) ентитети су дужни да донесу одговарајуће законе који утврђују престанак функционисања ентитетских омбудсмена и којим њихове надлежности преносе на Институцију омбудсмена.*

Члан 45.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

*

(Службени гласник БиХ" број 35/04)

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ", а примјењиваће се од 1. јануара 2004. године.

**

("Службени гласник БиХ" број 32/06)

Члан 22.

Овај Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ."

("Службени гласник БиХ" број 61/23)

Члан 6.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

